

TUBERCULOSE IN BELGIË

Dankzij de verplichte melding van alle gevallen van actieve tuberculose kunnen de **VRGT** (Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding) en de **FARES** (Fonds des Affections Respiratoires) elk jaar het Tuberculose Register België publiceren. Dit register geeft de epidemiologische situatie van tuberculose in België weer. Het is beschikbaar in het Nederlands op www.vrgt.be en in het Frans op www.fares.be.

Deze samenvatting geeft de cijfers en sleutelboodschappen weer van het **tuberculoseregister 2020**.

EVOLUTIE VAN TUBERCULOSE IN BELGIË

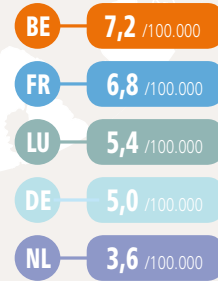
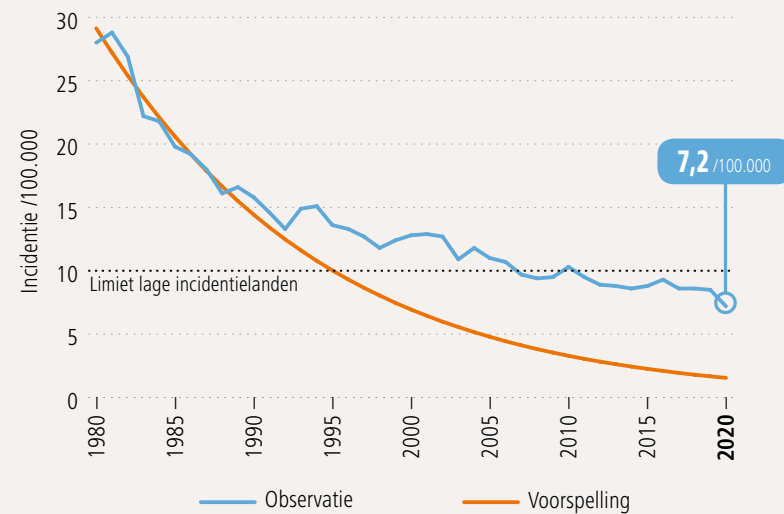
In 2020 werden **830** nieuwe **tuberculosegevallen** gemeld. De incidentie, het aantal zieken per 100.000 inwoners, was daarmee 7,2.

België maakt deel uit van de «landen met lage incidentie», met minder dan 10 gevallen per 100.000 inwoners per jaar. De incidentie is wel nog steeds hoger dan in de buurlanden.

Ondanks schommelende waarden vertoont **België** nog steeds een **dalende incidentie**. Sinds de jaren 90 daalt de incidentie minder dan verwacht: de geobserveerde waarden liggen hoger dan de voorspelde waarden. Hoewel de incidentie de laatste jaren stagneert rond 9 per 100.000 inwoners, is er een aanzienlijke daling tussen 2019 en 2020. De reden hiervoor kan hoogstwaarschijnlijk toegeschreven worden aan de COVID-19 crisis.

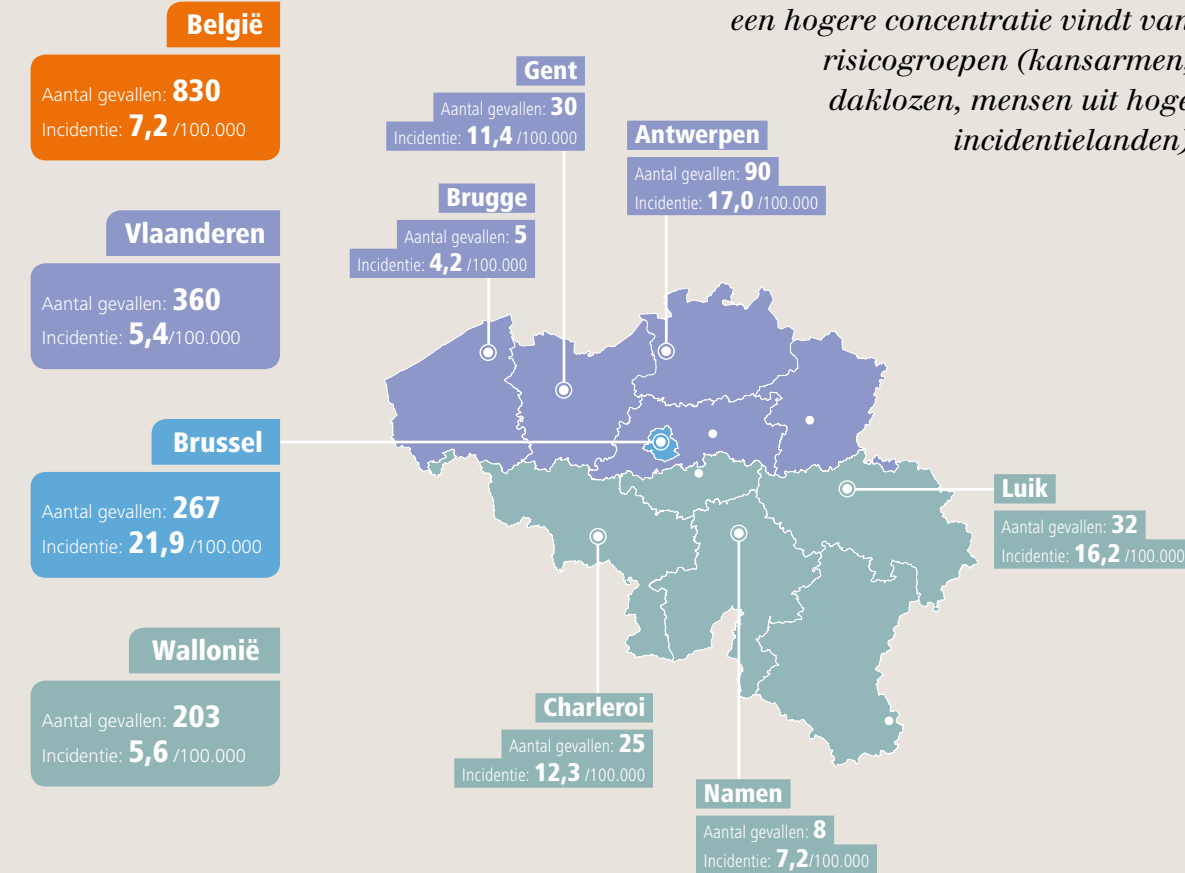
Impact van de COVID-19 epidemie

De in 2020 waargenomen daling van de incidentie weerspiegelt waarschijnlijk geen reële daling van het aantal gevallen, maar eerder een onderrapportage als gevolg van een late of gemiste diagnose. De tijdelijke sluiting van de landsgrenzen kan ook een invloed hebben gehad, maar verklaart niet de volledige daling.

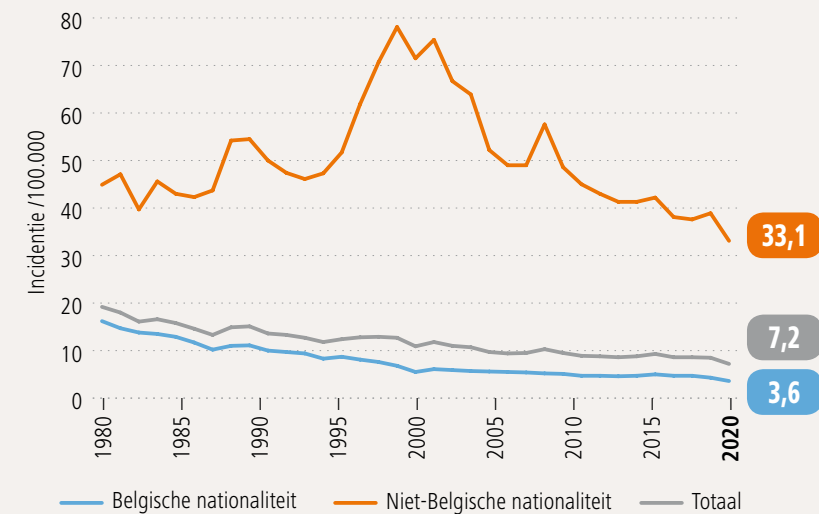

Bron: ECDC 2022

GEOGRAFISCHE VERSPREIDING

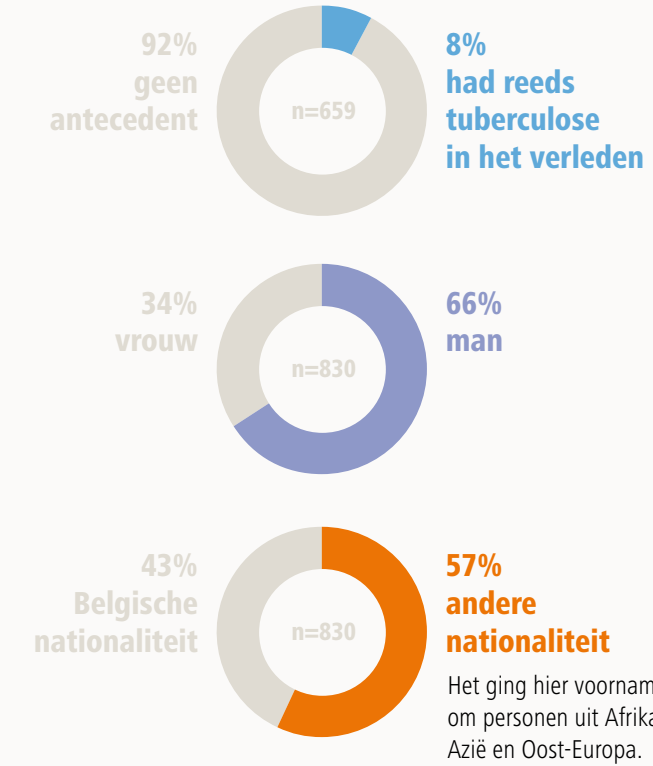
Tuberculose komt vaker voor in de grote steden omdat men daar een hogere concentratie vindt van risicogroepen (kansarmen, daklozen, mensen uit hoge incidentielanden)

De ziekte neemt langzaam af in de Belgische bevolking, maar fluctueert bij niet-Belgen.

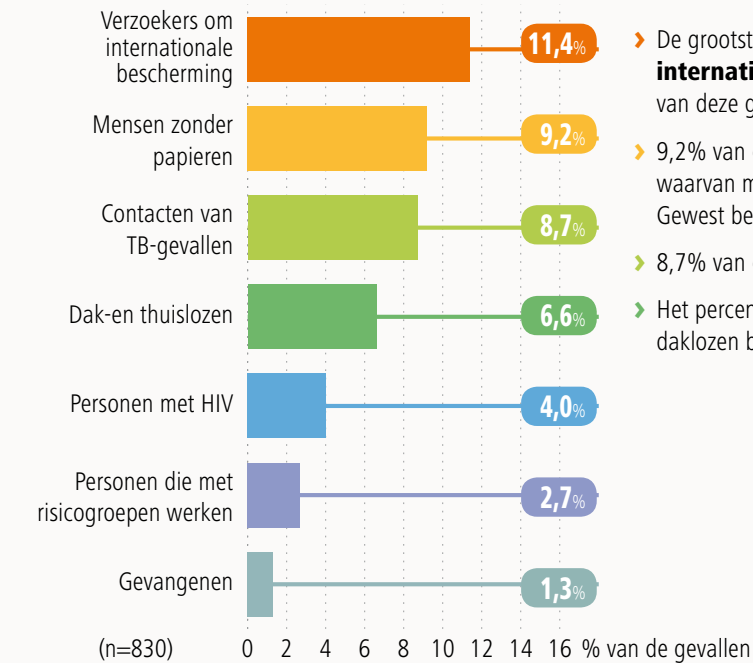
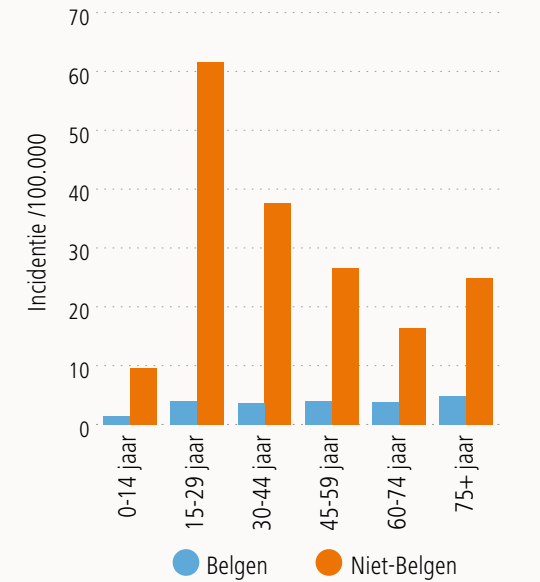
Bij Belgen was de incidentie **3,6** per 100.000 inwoners in 2020. Bij personen met een niet-Belgische nationaliteit, voornamelijk uit landen waar tuberculose nog endemisch is, lag dit cijfer **9 keer hoger**.

PROFIEL VAN DE TUBERCULOSEPATIËNT

Het ging hier voornamelijk om personen uit Afrika, Azië en Oost-Europa.

- ▶ Bij de Belgische populatie is de incidentie relatief evenredig verdeeld over de verschillende leeftijdsgroepen, behalve bij de groep kinderen die minder getroffen wordt en bij de groep 75-plussers bij wie TB iets vaker voorkomt.
- ▶ Bij de niet-Belgen bevindt de piek zich bij de **jongvolwassenen**. Daarna neemt de incidentie af naarmate de leeftijd stijgt, met echter opnieuw een stijging bij de groep 75-plussers.

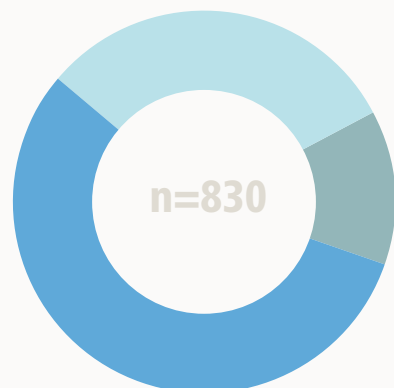

- ▶ De grootste risicogroep bestaat uit verzoekers om **internationale bescherming** (11,4%). Meer dan de helft van deze groep bevindt zich in Vlaanderen.
- ▶ 9,2% van de gevallen waren **mensen zonder papieren**, waarvan meer dan de helft zich in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bevond.
- ▶ 8,7% van de gevallen waren **contacten** van TB patiënten.
- ▶ Het percentage **dak- en thuislozen** was 6,6%; 7 op de 10 daklozen bevond zich in het Brussel Hoofdstedelijk Gewest.

Voor bepaalde bevolkingsgroepen die een verhoogd risico lopen op tuberculose zijn specifieke maatregelen voorzien. Desondanks moeten er extra maatregelen genomen worden om de «hard-to-reach» groepen te bereiken.

Tuberculose komt hoofdzakelijk voor in de longen, maar de ziekte kan ook elk ander orgaan aantasten.

pulmonale
56%

extrapulmonale
31%

**pulmonale +
extrapulmonale**
13%

*Extrapulmonale
tuberculose
is meestal niet
besmettelijk*

Bij ongeveer 2/3e van de gevallen worden de longen aangetast. Een deel daarvan ontwikkelt eveneens **extrapulmonale** tuberculose.

80% van de **pulmonale** gevallen werd bevestigd met bacteriologie (cultuur positief).

Bij iets minder dan de helft van de gevallen (44%) waren er bacteriën zichtbaar in het sputum (onder de microscoop), wat duidt op een **grotere besmettelijkheid**.

Bij een positieve cultuur kan aan de hand van het antibiogram de **gevoeligheid van de kiem aan de antibiotica** bepaald worden.

monoresistentie
7%

Bij 7% van de personen met tuberculose kwam resistentie aan één enkel antibioticum voor.

multiresistentie
2%

Wanneer de tuberculosebacterie **niet meer gevoelig is voor de 2 belangrijkste antibiotica** in de klassieke standaardbehandeling spreken we van multiresistentie. Deze vorm is ernstig maar relatief zeldzaam in België.

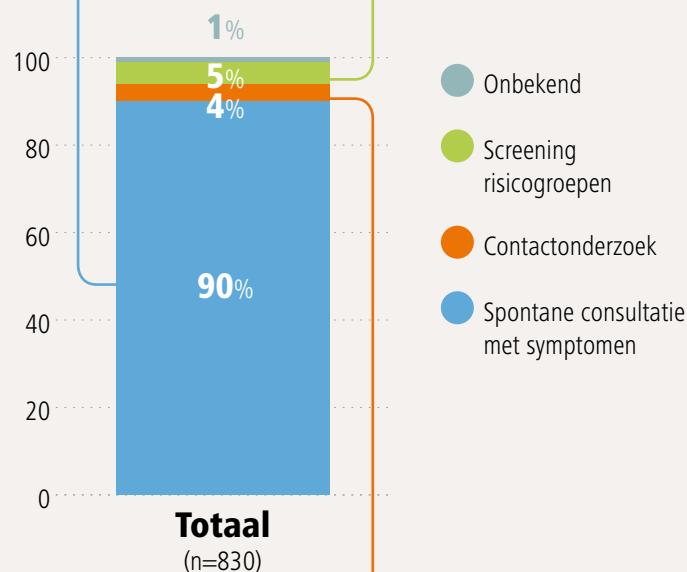
14 multiresistente gevallen (MDR) van tuberculose werden gemeld in 2020, wat overeenkomt met 2% van de gevallen van wie het antibiogram gekend is.

**geen
resistentie**
91%

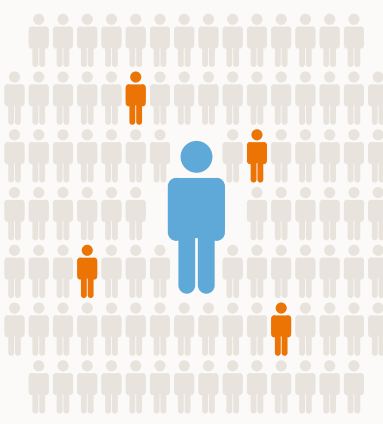
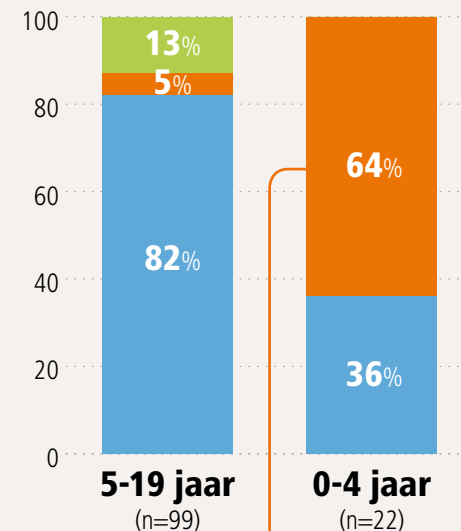
De overgrote meerderheid van de gevallen werd ontdekt op basis van **klachten en symptomen**.

Actieve screening van **risicogroepen**, zoals verzoekers om internationale bescherming of gedetineerden, leidde tot de opsporing van 5% van alle gevallen.

De belangrijkste symptomen van tuberculose in de longen zijn:

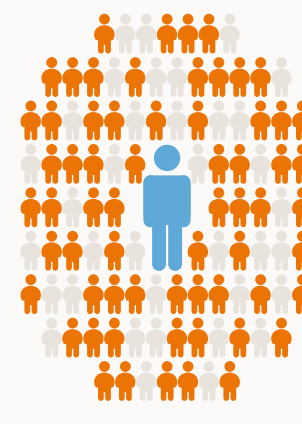
- langdurige hoest
- productieve hoest, soms met bloed
- lichte koorts
- nachtzweeten
- gewichtsverlies
- vermoeidheid

Contactonderzoek rond een besmettelijk geval en droeg bij tot de ontdekking van **4%** van alle gevallen.

Dit onderzoek was uiterst rendabel bij kinderen: bij de 0-4 jarigen werd op deze manier **64%** (n=14) van de gevallen ontdekt.

Alle leeftijdscategorieën inbegrepen

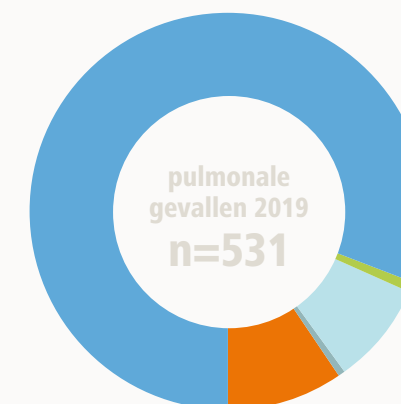

Bij 0 - 4-jarigen

Tuberculose wordt behandeld door toediening van verschillende antibiotica gedurende minstens 6 maanden. Het is een zeer lange behandeling maar ze is over het algemeen erg doeltreffend.

genezen
81,1%

81,1% van de gevallen werd met succes behandeld. Er worden aanzienlijke inspanningen gedaan om het streefdoel (nl. 85%) van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) te behalen.

transfers 0,6%

Drie dossiers werden overgedragen aan een behandelaar in een ander land.

**behandeling
afgebroken 8,5%**

Deze patiënten waren uit het oog verloren of hadden mogelijk het land verlaten.

overleden 9,4%

De **mortaliteit** lag hoger bij oudere personen en was vaak het gevolg van een andere pathologie dan tuberculose.

therapiefalen 0,4%

Twee patiënten bleven bacteriologisch positief na 5 maanden behandeling.

2050

De doelstelling van de Wereldgezondheidsorganisatie is om tegen 2050 tuberculose te elimineren.

Hiermee moet in België de incidentie dalen met 12% per jaar.

Tuberculose vormt nog steeds een probleem van algemene volksgezondheid in België. Adequate middelen zijn nodig om de ziekte verder onder controle te krijgen met het oog op totale eliminatie.

Vlaamse Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding
Mgr. Van Waeyenberghlaan 32,
3000 Leuven
Tel. 02 510 60 90
Fax. 02 511 46 14
info@vrgt.be
www.vrgt.be

Fonds des Affections Respiratoires
Rue Haute 290-807A, 1000 Bruxelles
Tel. 02 512 29 36
Fax. 02 512 32 73
prevention.tuberculose@fares.be
www.fares.be